

WARMTETRANSITIE

SAMEN WERKEN AAN DE TRANSITIEVISIE WARMTE

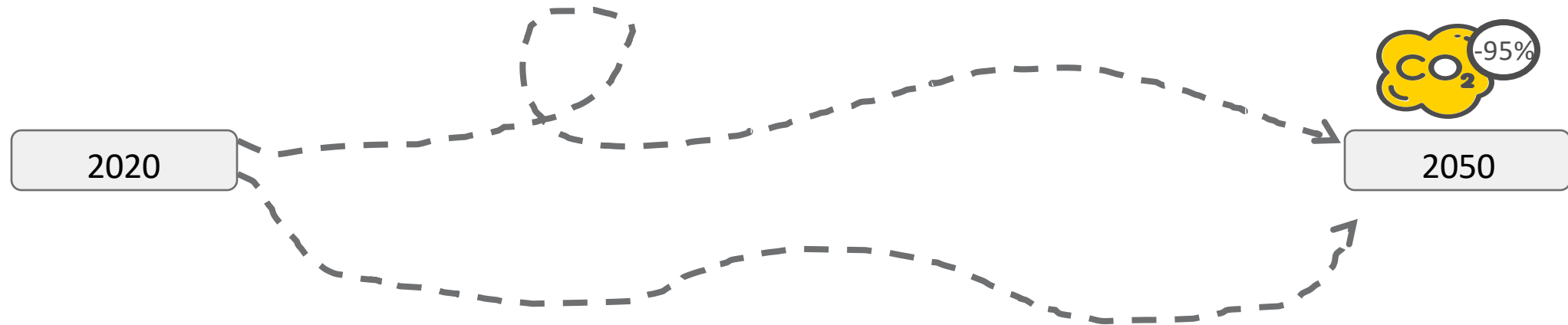
Verwachtingen van de netbeheerder over de TVW

STEDIN EN DE WARMTETRANSITIE

WAAROM IS DE TRANSITIEVISIE WARMTE BELANGRIJK VOOR STEDIN?

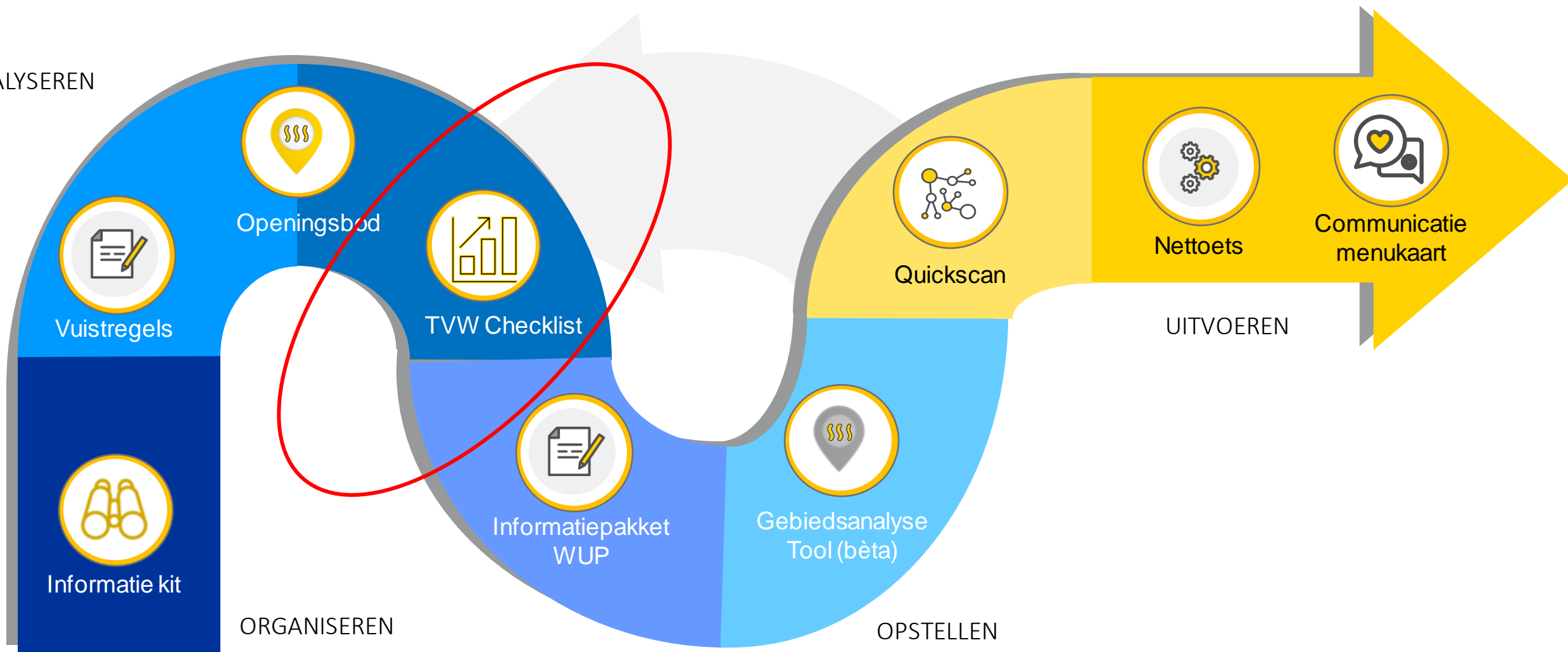
Stedin staat voor een stapsgewijze warmtetransitie en moedigt gemeenten aan om daar te starten waar mogelijk en daar waar definitieve keuzes nog niet in zicht zijn handelingsperspectieven aan te bieden.

De warmtetransitie is een enorme opgave voor de komende 30 jaar. Alle transitiepaden, collectief of individueel, richting een aardgasvrije gebouwde omgeving hebben impact op de Stedin infrastructuur. Om de transitie haalbaar, maakbaar en betaalbaar te houden stemt Stedin graag de plannen van de gemeente tijdig af met haar eigen plannen. Zo maken we samen werk van de energietransitie!

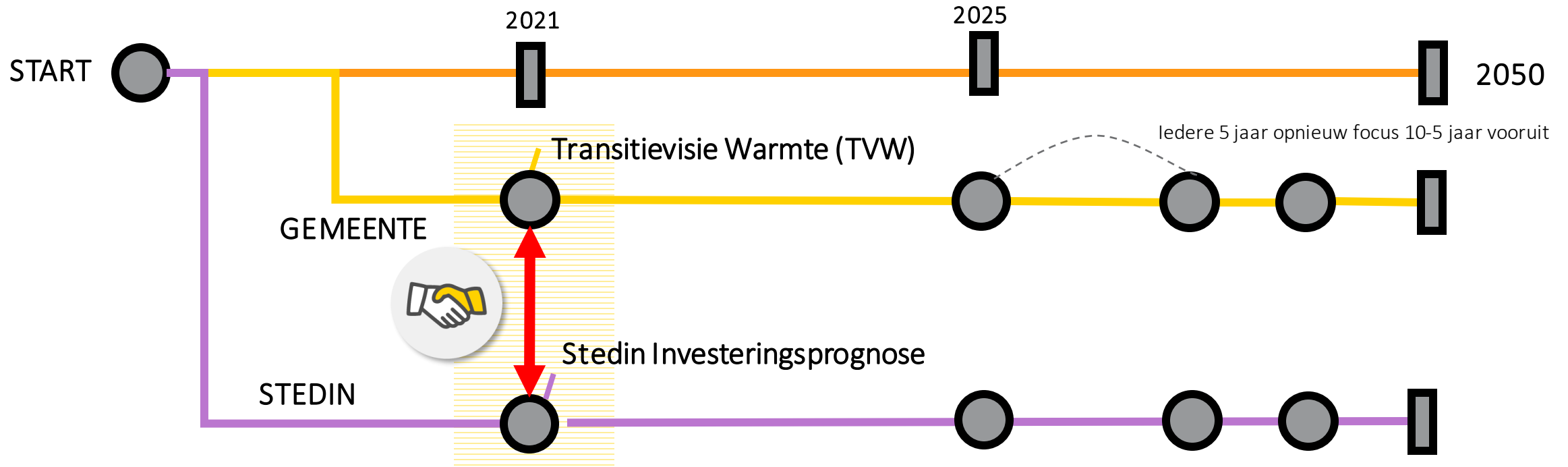
STEDIN TOOLKIT VOOR DE WARMTETRANSITIE

ANALYSEREN

Stedin Warmtetransitieslang v3.0 – jul 2021

DE TVW HEEFT EEN HORIZON VAN 10 TOT 5 JAAR EN GEEFT RICHTING AAN DE TRANSITIE IN DE GEMEENTE

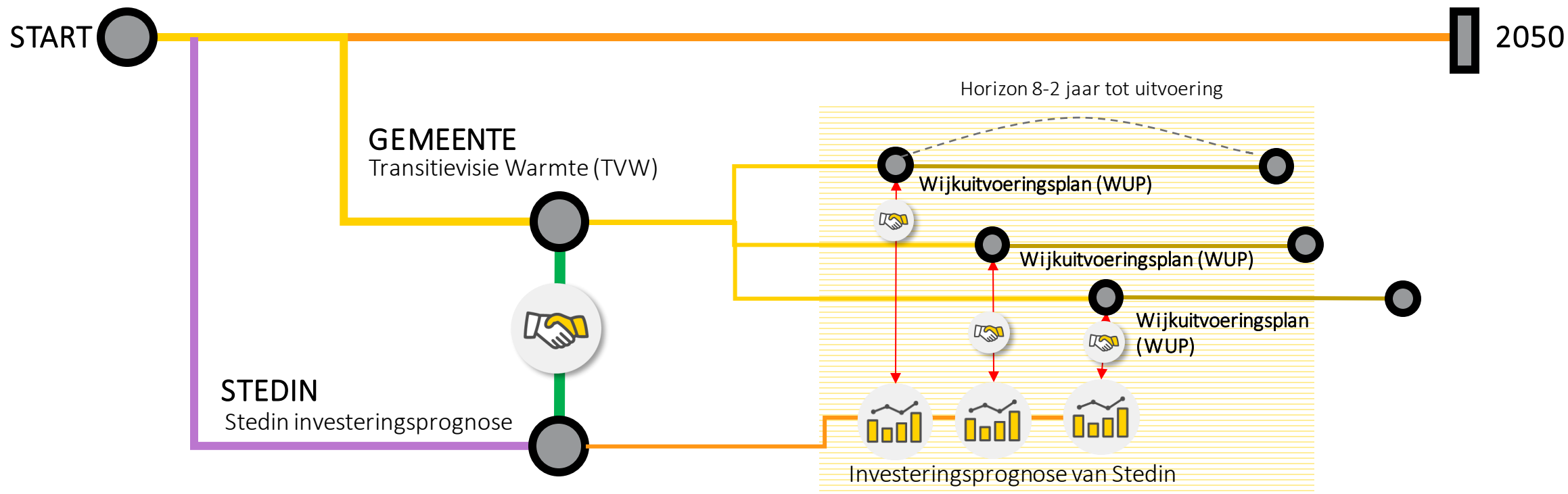

De Transitievise Warmte (TVW) is een gemeentelijk beleidsplan, waarin de gemeente richting geeft aan de warmtetransitie in de gemeente. De gemeente geeft aan hoeveel woningen geïsoleerd of aardgasvrij gemaakt worden, wat kansrijke warmtoplossingen zijn, en wat de alternatieven met de laagste maatschappelijke kosten zijn.

Stedin analyseert de beleidsplannen opgesteld in de TVW en koppelt terug aan de gemeente of de investeringsprognose van Stedin in lijn is met deze plannen. Door goede afstemming kunnen we de plannen verrijken met elkaars inzichten.

HET WIJKUITVOERINGSPLAN: EEN HORIZON VAN 8-2 JAAR

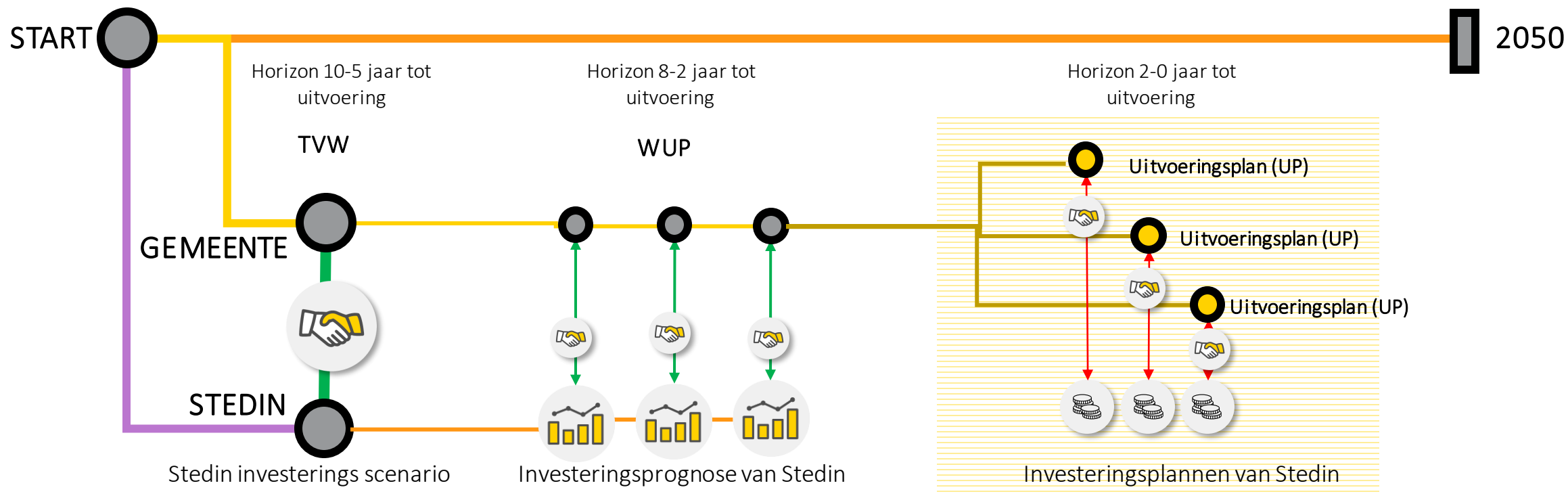
HOE DICHTER BIJ DE UITVOERING, HOE CONCRETER DE PLANNEN

De plannen van de gemeente worden uitgewerkt in een concreet wijkuitvoeringsplan (WUP). Bij het wijkuitvoeringsplan staat de warmte oplossing vast, is de roadmap in beeld, is de basis projectplanning op orde, is er een plan voor de financiering en zijn de samenwerkingspartners bekend.

Zodra plannen zekerder en concreter worden zal Stedin de investeringsprognose hierop aan laten sluiten om de transitie mogelijk te maken.

HET UITVOERINGSPLAN BEPAALT HET WAT EN WANNEER PLANNEN VERANDEREN IN CONCRETE PROJECTEN

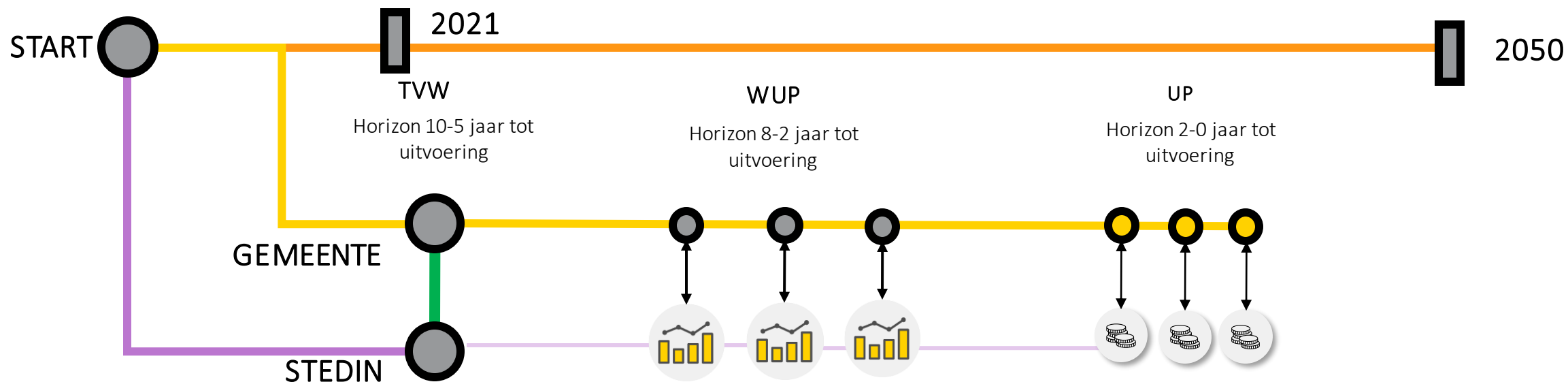

In uitvoeringsplannen (UP) veranderen plannen in projecten en stemt Stedin concreet met alle betrokkenen het werk af, en komt het tot uitvoering.

Stedin zet haar middelen in om de infrastructuur integraal toekomstbestendig te maken gebaseerd op de gekozen warmteoplossing, rekening houdend met ontwikkelingen op andere vlakken zoals mobiliteit en opwek.

TERUG NAAR DE TVW - VOOR STEDIN HET STARTPUNT

VAN DE SAMENWERKING MET DE GEMEENTE OVER DE WARMTE-TRANSITIE

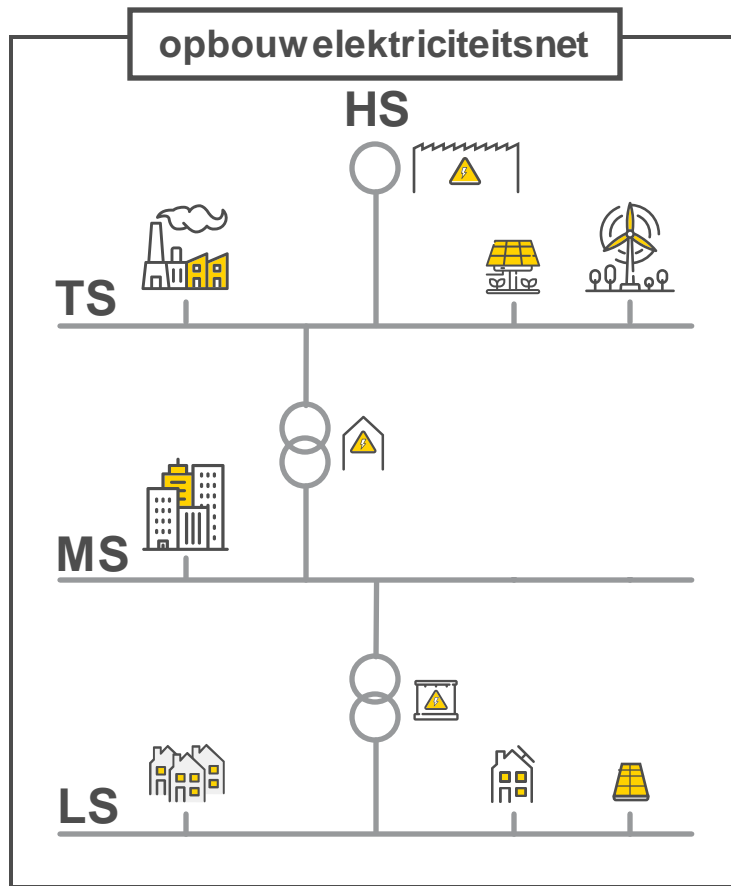
- Maatschappelijk laagste kosten
- Afhankelijkheden / koppelkansen (Wat en wanneer kaart)
- Impactscenario's energievraag HS/TS

- Impactanalyse
- Gevoeligheidsanalyses keuzevrijheid
- Impactscenario's EV/zonPV

- Inpassing ruimtebeslag stations
- Operationaliseren van koppelkansen
- Vergunningen

SAMENHANG EN INVLOED VAN BELEIDSPANNEN

Trapsgewijs investeren

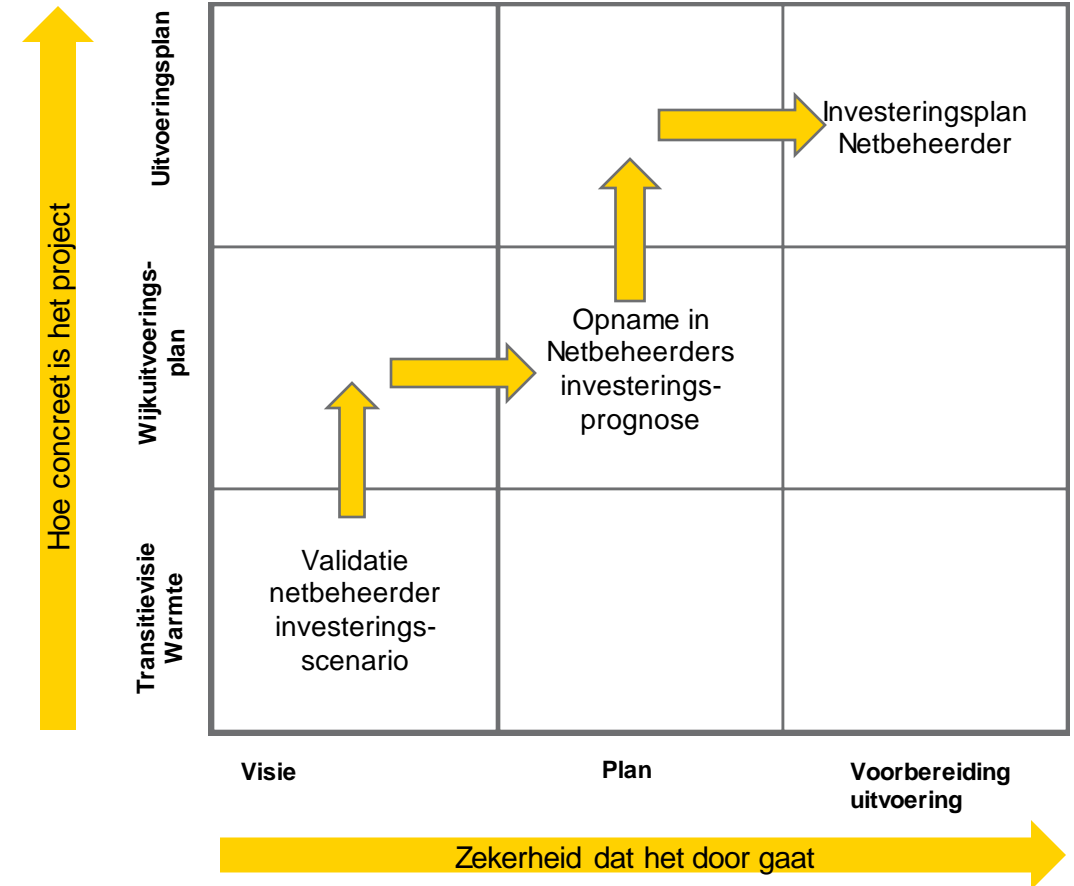

Type aansluitingen	Doorlooptijd investeringen	Externe investering triggers
<ul style="list-style-type: none"> • Industrie • Grote klantaansluitingen (ziekenhuis, busremise) • Opwek tot 100MW	7 tot 10 jaar	RES TVW NAL
<ul style="list-style-type: none"> • Grote gebouwen • Tuinders • Snelladers EV • Opwek tot 10MW	> 2,5 jaar	Concrete grote projecten (bijvoorbeeld een WUP)
<ul style="list-style-type: none"> • Woningen • Laadpalen • Zon: < 500 panelen	>0,5 jaar	Klantaanvragen (bijvoorbeeld een flatrenovatie)

DE PLANMATIGE AANPAK IS LEIDEND VAN VISIE NAAR INVESTERING IN DE WARMTETRANSITIE

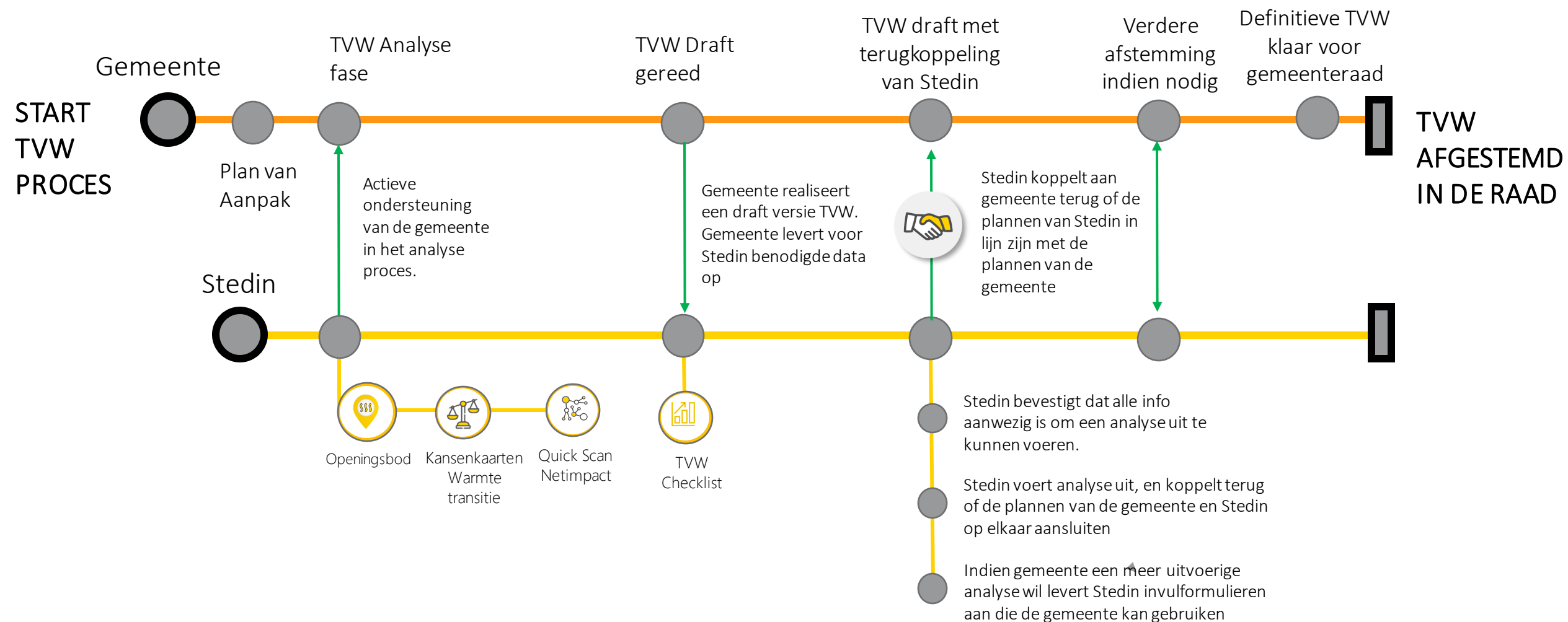
- Stedin en de gemeente werken samen van visie naar uitvoering volgens een logische en planmatige aanpak zoals beschreven in het klimaatakkoord
- De startwijken zijn leidend in de uitvoering, en infrastructuur is een belangrijk criterium bij het bepalen van de volgorde van startwijken.
- Door het aanwijzen van startwijken voorkomen we uitdagingen in het elektriciteitsnet in andere wijken. No-regret maatregelen zoals isoleren helpen om de totale energievraag in de gemeente te verminderen
- Zodra plannen zeker en concreet worden, en de uitvoering in beeld komt zal Stedin concrete investeringen realiseren om de wijk toekomstbestendig te maken.

WELKE INFORMATIE HEEFT STEDIN NODIG OM DE PLANNEN VAN DE GEMEENTE TE KUNNEN ANALYSEREN

WELKE INFORMATIE HEEFT STEDIN BESCHIKBAAR OM GEMEENTEN TE HELPEN IN HET OPSTELLEN VAN DE TVW

DISCLAIMERS – OVER DE TVW ANALYSE WAAR REKENING MEE TE HOUDEN

- De TVW is een beleidsplan, en geeft richting aan de warmtevisie van de gemeente. Het geeft inzicht in het aantal woningen, de beoogde warmtekeuze en de fasering.
- Voor Stedin is dit een belangrijk plan omdat Stedin kan valideren dat de prognoses die Stedin gemaakt heeft in lijn zijn met de plannen van de gemeente. Door tijdige afstemming kan Stedin zich beter voorbereiden op de toekomst.
- Wanneer de plannen met elkaar overeenstemmen biedt dit vertrouwen voor de toekomst, en kunnen de gemeente en Stedin samen het vervolgtraject vorm geven.
- Wanneer plannen met elkaar afgestemd zijn betekent het nog niet direct dat plannen ook haalbaar, maakbaar en betaalbaar zijn, hiervoor is het beleidsplan nog te algemeen.
- Zodra de plannen concreter worden in wijkuitvoeringsplannen en uitvoeringsplannen zal Stedin ook concreter worden, en investeringsplannen maken.
- De analyse van de TVW door Stedin op basis van de checklist is optioneel voor een gemeente. Deze stap is niet vereist om te starten met het opzetten van wijkuitvoeringsplannen, maar wel heel waardevol voor de gemeente en Stedin.
- Indien de gemeente een meer gedetailleerde analyse uitgevoerd wil zien op de startwijken, dan is dit mogelijk. Stedin levert hiervoor invulformulieren aan die de gemeente kan gebruiken om de benodigde data aan te leveren.

BIJLAGE CHECKLIST

KORTE CHECKLIST VOOR STEDIN

Warmte visie gemeente				
Is het beoogde einddoel 2050, of hanteert de gemeente een ander doel				
Wat is de visie tot 2030				
Onderwerp	Wijk 1	Wijk 2	Wijk X	Plannen voor overige wijken
Afwegingskader dat gehanteerd is, en de analyse van dit kader voor de startwijken				
Hoeveel Woningen (WEQ) wil de gemeente verduurzamen				
Welke warmteoplossingen wil de gemeente verder uitwerken voor de startwijken				
Wanneer verwacht de gemeente te starten en wanneer is de gemeente klaar				

GEDETAILEERDE CHECKLIST

Onderwerp	Uitleg
Wat is de stip op de horizon?	In welk jaar wil de gemeente aardgasvrij zijn?
Heeft de gemeente ook tussendoelen gezet ?	Het klimaat akkoord gaat uit van een tussenstap in 2030 waarop de eerste buurten aardgasvrij zijn. Heeft de gemeente ook andere klimaatdoelstellingen voor 2030 op het oog?
Technische selectiecriteria	Zijn er technische selectiecriteria op basis waarvan de gemeente de startwijken kiest? Worden kosten voor aanpassingen van de technische infrastructuur hier bijvoorbeeld in meegenomen?
Meekoppelkansen	Zijn er meekoppelkansen in beleid of uitvoering waarmee rekening gehouden wordt bij de werkzaamheden van riool, water, gas en elektra? Het is erg belangrijk om plannings goed af te stemmen met de verschillende transitiepartners om vertraging te voorkomen.
Wegingskader	Zijn alle selectiecriteria even belangrijk, of is er onderscheid in weging van de verschillende criteria?
Samenwerkingsovereenkomst/Coördinatie overeenkomst	Wat is de rol van de verschillende stakeholders in het proces van de warmtetransitie? Op welk moment wordt iedere partij betrokken en wat zijn haar taken in ieder van de projecten? Zijn partijen bezig hier een samenwerkingsovereenkomst of coördinatieovereenkomst voor af te sluiten?
Startwijken	Welke wijken zijn geselecteerd als kansrijk om voor 2030 mee te beginnen?
Selectie startwijken	Waarom zijn deze wijken geselecteerd als kansrijk om voor 2030 mee te beginnen?
Welk deel van de wijk in scope (WEQ)?	Wat is de scope (WEQ) die de gemeente heeft voor de startwijk tot 2030? Is het doel dat de gehele wijk aardgasvrij gemaakt wordt, of een deel?
Welk deel van de wijk is niet in scope?	Welk deel van de wijk wordt niet meegenomen aangepakt in de plannen tot 2030?
Warmteoplossing startwijken	Welke warmteoplossingen zijn het meest kansrijk om in de startwijken in te zetten?
Collectief versus individueel	Wordt in de wijk gekozen voor een collectieve of een individuele aanpak?
Kansrijkheid uitvoering infrastructuur	Wanneer ketenpartners gevalideerd hebben dat de uitvoering van de warmte oplossing mogelijk is vergroot dit de kansrijkheid van de warmte oplossing. In hoeverre hebben de ketenpartners ook gevalideerd dat de warmte oplossing uitvoerbaar is in de wijk?
Fasering van de wijkkeuze tot 2030	Wanneer verwacht de gemeente te gaan starten in iedere wijk? Kan dit al gespecificeerd worden per deel van de wijk?
Verloop project – wijken tot 2030	Wat is het grove verloop van het project? Worden direct alle woningen aangepakt, gebeurt dit in delen?
Rol van transitiepartners in de uitvoering	Welke rol spelen alle transitiepartners in de uitvoering? Wat zijn bijvoorbeeld de verwachtingen voor de woningcorporaties, het waterbedrijf en de netbeheerder en op welk moment worden zij betrokken?
Rol stimulerend beleid in oplossingsrichting	Is de gemeente van plan om stimulerend beleid in te zetten om de transitie te ondersteunen? Wat is de verwachte impact van het stimulerend beleid op de fasering en uitvoer?
Integraliteit van de energie vraagstukken in de gemeente	Op welke wijze zijn de plannen voor kansrijke wijken in de gemeente afgestemd met kansrijke plannen voor mobiliteit, zon op dak of grote zonnepanelen?
Aanpak niet gekozen wijken	In wijken waar nog niet gestart wordt met verduurzaming, kan de gemeente al wel andere laagdrempelige acties starten. Zo kan een gemeente bewoners wijzen op (landelijke) subsidiemaatregelen. Welke aanpak wordt er gekozen voor deze wijken waar nog niet gestart wordt?

AANVULLINGEN EN ACHTERGROND INFORMATIE

De gemeente bepaalt de snelheid en het tempo van de verduurzaming

Een gemeente kan zelf het tempo bepalen van de warmtetransitie, met als enige voorwaarde dat alle woningen en gebouwen in 2050 op een duurzame manier worden verwarmd. Om te kiezen met welke wijken gestart wordt, kunnen selectiecriteria worden opgesteld en afgestemd met betrokken partijen – dit kan het keuzeproces vergemakkelijken. De warmtetransitie is een proces met veel partijen. Heldere rolverdelingen en afstemming zijn nodig voor een soepele transitie.

De snelheid waarmee de woningvoorraad wordt verduurzaamd, heeft impact op de snelheid waarmee Stedin de benodigde infrastructurele aanpassingen gedaan moet hebben. Door de benodigde technische aanpassingen die nodig zijn voor iedere warmteoplossing (elektriciteitsnet verzwaren, gasaansluitingen verwijderen), denkt Stedin graag mee over de selectiecriteria. Sommige oplossingen zullen vanuit het perspectief van een netbeheerder technisch haalbaarder zijn, waardoor deze sneller of goedkoper gerealiseerd kunnen worden.

De keuze voor een warmteoplossing heeft impact op de plannen van Stedin

Per wijk onderzoekt de gemeente welke oplossingsrichting het meest kansrijk is. Uiteraard zullen warmteoplossingen niet altijd voor een gehele wijk het meest kansrijk zijn, of kunnen warmteoplossingen juist wijk overstijgend zijn. Een gemeente kan kiezen voor collectieve oplossingen of individuele oplossingen. Woningeigenaren kunnen niet gedwongen overstappen op een andere warmteoplossing; stimulerend beleid kan hiervoor gebruikt worden.

Iedere oplossing heeft een andere impact op de benodigde werkzaamheden van Stedin. Om zo goed mogelijk een inschatting te kunnen maken wat deze werkzaamheden zullen worden, is het belangrijk om de warmteoplossing in beeld te hebben. Door tijdige afstemming van de plannen met ketenpartners – waaronder Stedin – kan een inschatting van de kansrijkheid van de oplossing in de bestaande infrastructuur worden gemaakt. Op die manier kunnen ketenpartners ook zélf zoeken naar koppelingen met bestaande infrastructurele projecten.

AANVULLINGEN EN ACHTERGROND INFORMATIE

Helderheid over de fasering maakt plannen makkelijker

De begindatum van een project kan veel helderheid geven – voor zowel transitiepartners als bewoners. Ook kan op basis van het type oplossing – collectief versus individueel – een inschatting van het verloop van het project worden gemaakt. Ook het stimulerend beleid kan impact hebben op het verloop – welk deel van de woningen zal op welk moment meegaan op de beoogde warmteoplossing? Tenslotte kan door een goede integraliteit van de energievraagstukken op een efficiëntere manier – in samenwerking met de transitiepartners – worden toegewerkt naar een duurzamere gemeente.

Helderheid over welke transitie op welk moment plaatsvinden, geeft voor Stedin richting aan wanneer de benodigde aanpassingen gedaan moeten worden. Door de verwachtingen en tijdslijnen naar transitiepartners tijdig uit te spreken, kunnen deze hier rekening mee houden in de eigen plannen.

Wijken die niet aangepakt worden vertellen ook een verhaal

Per wijk onderzoekt de gemeente welke oplossingsrichting het meest kansrijk is. Uiteraard zullen warmteoplossingen niet altijd voor een gehele wijk het meest kansrijk zijn, of kunnen warmteoplossingen juist wijk overstijgend zijn. Een gemeente kan kiezen voor collectieve oplossingen of individuele oplossingen. Woningeigenaren kunnen niet gedwongen overstappen op een andere warmteoplossing; stimulerend beleid kan hiervoor gebruikt worden.

Iedere oplossing heeft een andere impact op de benodigde werkzaamheden van Stedin. Om zo goed mogelijk een inschatting te kunnen maken wat deze werkzaamheden zullen worden, is het belangrijk om de warmteoplossing in beeld te hebben. Door tijdige afstemming van de plannen met ketenpartners – waaronder Stedin – kan een inschatting van de kansrijkheid van de oplossing in de bestaande infrastructuur worden gemaakt. Op die manier kunnen ketenpartners ook zélf zoeken naar koppelingen met bestaande infrastructurele projecten.

VOOR DE NIEUWE ENERGIEGENERATIE